

Mesto Michalovce

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2013 – 2017

Motto: „ Aj tá najdlhšia cesta začína prvým krokom, ale až tie ďalšie kroky
nám ešte viac priblížia cieľ ...“

OBSAH

ÚVOD	4
1 VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE	5
1.1 Základné pojmy a definície	5
1.1.1 Komunita	5
1.1.2 Obec ako komunita	5
1.1.3 Vylúčená komunita/Sociálne vylúčená komunita	5
1.1.4 Komunitná práca	6
1.1.5 Hlavné rozdiely medzi komunitnou prácou a terénnou sociálnou prácou	6
1.1.6 Komunitná práca v obci s vylúčenou komunitou	7
1.1.7 Komunitné centrum	7
1.2 Sociodemografické ukazovatele Mesta Michalovce	7
1.2.1 Počet obyvateľov a ich štruktúra	8
1.2.2 Vývoj počtu obyvateľov	8
1.2.3 Štatistika nezamestnanosti	9
1.3 Sociálna starostlivosť v Meste Michalovce	13
1.3.1 Sociálne služby	17
1.3.1.1 Zariadenie pre seniorov	19
1.3.1.2 Zariadenie opatrovateľskej služby	19
1.3.1.3 Denný stacionár – kombinovaný denný stacionár	19
1.3.1.4 Opatrovateľská služba	19
1.3.1.5 Prepravná služba	20
1.3.1.6 Sociálna služba v jedálni	20
1.3.1.7 Sociálna služba v stredisku osobnej hygieny	21
1.3.1.8 Sociálna služba v dennom centre	21
1.3.1.9 Odľahčovacia služba	21
1.3.2 Sociálna pomoc	22
1.3.2.1 Jednorázové sociálne dávky	22
1.3.2.2 Sociálne pohreby	22
1.3.2.3 Výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately	22
1.3.2.4 Osobitný príjemca prídavku na dieťa	22
1.3.2.5 Ostatné benefity pre občanov	23
1.3.3 Financovanie sociálnych služieb v Meste Michalovce	23

2 SOCIÁLNA ANALÝZA POTRIEB JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA V MESTE MICHALOVCE	25
2.1 Seniori	25
2.2 Občania so zdravotným a mentálnym postihnutím	26
2.3 Deti a mládež	27
2.4 Osoby so závislosťami a osoby ohrozené závislosťou	27
2.5 Občania ohrození sociálnym vylúčením	28
2.6 Záver	29
3 SWOT ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	30
4 VÍZIA, CIELE, OPATRENIA, AKTIVITY, ČASOVÝ PLÁN A PODMIENKY REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU	33
4.1 Priority a aktivity rozvoja sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste	33
5 SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	40

ÚVOD

Komunitná práca v obci je systematický, cieľavedomý proces zlepšovania sociálnych vzťahov medzi záujmovými skupinami obyvateľov obce a inštitúciami, ktoré formujú ich každodennú realitu. Cieľom komunitnej práce v obci je motivovať obyvateľov obce a inštitúcie k hľadaniu a formulovaniu spoločných cieľov, ako aj foriem spolupráce na ich dosahovaní. Aktivizácia členov komunity je predpokladom zvyšovania ich súdržnosti a dlhodobého rozvoja komunity. Aktivizácia členov komunity je výsledkom uvedomenia si, že úroveň komunitného života je jedným z limitujúcich faktorov ich vlastného individuálneho rozvoja. Filozofickým zmyslom komunitnej práce je podpora lokálnej demokracie.

Komunitné plánovanie, pojem používaný aj pre plánovanie rozvoja sociálnych služieb, je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov v regióne alebo komunite. Je to metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov. Komunitné plánovanie je otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a tiež hľadania najlepších riešení rozvoja sociálnych služieb.

Mesto vypracúva a schvaľuje komunitný plán a utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja. Komunitný plán vytyčuje cestu a ukazuje smer na vykonávanie jednotlivých potrebných krokov smerujúcich k zabezpečeniu komplexných sociálnych služieb pre všetky skupiny obyvateľstva, ktoré ich na prežitie plnohodnotného života nevyhnutne potrebujú.

Hlavný význam komunitného plánu spočíva v stanovení priorít v práci s jednotlivými komunitami a časových intervalov na dosiahnutie požadovaných cieľov.

Mesto Michalovce venovalo v uplynulých rokoch tejto oblasti značné úsilie, a aj tento nový komunitný plán svedčí o snahe naďalej v nej aktívne pôsobiť.

Hovorí sa, že na konci každého nášho snaženia by mal byť človek. O to viac, ak ide o človeka, ktorý našu pomoc nevyhnutne potrebuje.

1. VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

1.1 Základné pojmy a definície

1.1.1 Komunita / spoločenstvo, pospolitosť, obec /

Je to súhrn osôb, ktoré žijú v určitom vymedzenom priestore, kde vykonávajú každodenné aktivity a obvykle tvoria autonómnu jednotku (Hartl, 1997, str. 117).

Komunita je sociálny útvar, charakterizovaný vonkajšími a vnútornými znakmi na dvoch úrovniach:

- sociálne väzby medzi členmi v rámci vlastnej komunity,
- sociálne väzby a špecifické postavenie komunity v rámci širšieho sociálneho prostredia obce, mestskej časti, Mesta.

Komunita (podľa Matouška, 2003, str. 92) je spoločenstvom ľudí, žijúcich alebo spolupracujúcich v jednej inštitúcii alebo v jednej lokalite. Komunita má svoju atmosféru, svoje spôsoby komunikácie, svoju hranicu, ktorá môže byť viac či menej priepustná voči okoliu.

1.1.2 Obec ako komunita

Základnou komunitou pre potreby tejto práce je obec. **Obecná komunita** združuje ľudí a ich inštitúcie, ktorí/ktoré majú na jej území trvalý alebo obvyklý pobyt (sú jej obyvateľmi), alebo sídlo. Obec je samostatný územný a správny celok Slovenskej republiky. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Komunita obce je definovaná formálnymi znakmi: trvalý pobyt v správnej jednotke a bývanie na definovanom území. Obecná komunita sa vyznačuje aj určitými sociálnymi a psychickými väzbami, ktoré vznikajú na základe spoločného bývania v území, ale aj na základe vnútornej štruktúry obyvateľstva danej rodinnými vzťahmi, národnostnou príslušnosťou, náboženským vierovyznaním či etnickým pôvodom. Tieto určujú vnútornú integritu a kohéziu obyvateľov obce.

1.1.3 Vylúčená komunita/Sociálne vylúčená komunita

Špecifickým typom komunity je **vylúčená komunita**. Pre potreby tejto práce pod vylúčenou komunitou rozumieme časť/skupinu obyvateľov obce, ktorí sa určitými prejavmi/znakmi svojho života významne líšia od ostatných obyvateľov. Vylúčená komunita je charakteristická **kombináciou viacerých znakov**. Takými diferencujúcimi znakmi môžu byť príjmová chudoba rodín, extrémne vysoká nezamestnanosť členov vylúčenej komunity, nízka až žiadna vzdelanostná úroveň, nízka úroveň bývania, nezdravý (seba poškodzujúci) spôsob života, nedostatočná starostlivosť o zdravie, absencia verejnej infraštruktúry, ktorá spôsobuje izoláciu sídla vylúčenej komunity a nedostatok kontaktov s ostatnými skupinami obyvateľov obce a spoločnosti. Dôležitým poznávacím znakom vylúčenej komunity je rozdielne hodnotenie tohto stavu jej členmi a ostatnými obyvateľmi obce. Členovia vylúčenej komunity zväčša vnímajú svoju vylúčenosť ako diskrimináciu zo strany spoločnosti, resp. zvyšnej časti obecnej komunity. Zvyšná časť obecnej komunity vníma vylúčenú komunitu ako dobrovoľné odlíšenie sa jej členov od štandardných vzorcov správania, ako dôsledok neochoty prijať ich.

1.1.4 Komunitná práca

Komunitnú prácu definuje Matoušek (2003, str. 95) ako proces pomáhajúci ľuďom, aby spoločnou aktivitou vyriešili problémy miestnej komunity, prípadne zlepšili podmienky svojho života v komunite. Tento proces zvyčajne vyžaduje účasť profesionálnych sociálnych pracovníkov. Akčnými skupinami bývajú obyčajní ľudia (t. j. ľudia definovaní svojou príslušnosťou k miestnemu spoločenstvu), skupiny znevýhodnených ľudí (t. j. ľudia so špeciálnymi potrebami) alebo ľudia spojení spoločným záujmom. Komunitná práca v sebe obsahuje dva určujúce princípy – vzdelávanie a presadzovanie zmeny.

Základný rozdiel medzi komunitnou prácou a terénnou sociálnou prácou je založený na princípoch a postupoch, ktoré smerujú k cieľovej skupine.

Komunitná práca je zameraná skupinovo – pracuje s komunitou a jej predstaviteľmi; spolu s nimi formuluje spoločné problémy a hľadá ich riešenia. Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód komunitnej práce.

Terénna sociálna práca je zameraná na jednotlivca, jeho rodinu, prípadne na iné úzke sociálne väzby.

Pre potreby týchto štandardov môžeme komunitnú prácu v obci definovať ako systematický, cieľavedomý proces zlepšovania sociálnych vzťahov medzi záujmovými skupinami obyvateľov obce a inštitúciami, ktoré formujú ich každodennú realitu. Cieľom komunitnej práce v obci je motivovať obyvateľov obce a inštitúcie k hľadaniu a formulovaniu spoločných cieľov, ako aj foriem spolupráce na ich dosahovaní.

1.1.5 Hlavné rozdiely medzi komunitnou prácou a terénnou sociálnou prácou

	Komunitná práca	Terénna sociálna práca
Cieľová skupina	Komunita obyvateľov	Klienti/jednotlivci, rodiny
Ciele	Sociálna zmena, odstránenie štrukturálnych bariér, napĺňanie potrieb	Prekonanie životnej situácie a rozvoj kompetencií jednotlivca, rodiny, skupiny
Nástroje	Mobilizácia, akčný výskum, participatívne metódy rozhodovania a evaluácie, empowerment (komunitné organizovanie a rozvoj), tvorba nových programov (komunitné plánovanie, komunitné vzdelávanie)	Depistáž, sociálne poradenstvo v teréne, empowerment, sprevádzanie
Pôsobenie v čase	Cyklus od spoznávania komunity cez výskum, identifikáciu lídrov a stakeholderov, formulovanie potrieb, priorít, cieľov, zdrojov, uzatváranie koalícií a partnerstiev alebo uplatnenie kompetitívnych metód až po evaluáciu procesu, cieľov a dosahov, obvykle dlhšie než 2 roky	Od jednorazovo podanej informácie cez krátkodobú intervenciu (2 – 3 mesiace) po dlhodobú starostlivosť a podporu rodiny pri prekonávaní sociálnej situácie (1 rok)
Záujmy, ktoré sleduje	Udržanie sociálneho zmieru, prekonanie štrukturálnych bariér	Udržanie sociálneho zmieru, prekonanie sociálnej situácie jednotlivca a rodiny

Náplň práce	Mapovanie komunity, nadväzovanie kontaktov, analýza vzťahov, sieťovanie, vedenie kampaní, vytváranie koalícií, facilitácia procesu verejných diskusií, podpora a konzultačné služby pri vzniku komunitných občianskych organizácií, plánovanie a výkon komunitných akcií, evaluácia dosiahnutého pokroku	Nadväzovanie kontaktov, depistáž, sprostredkovanie kontaktov a informácií, sociálne poradenstvo, distribúcia, sprevádzanie
--------------------	--	--

1.1.6 Komunitná práca v obci s vylúčenou komunitou

Cieľom komunitnej práce je sociálna zmena, identifikácia a prekonanie štrukturálnych bariér, ktorých dôsledkom je sociálna exklúzia skupín/skupiny obyvateľstva. Pri regenerácii komunity zameranej na inklúziu je dôležitou súčasťou participatívny prístup zameraný na rozvoj komunity a na rozvoj sociálneho kapitálu.

Komunitná práca v obci umožňuje, aby sa členovia komunity stali aktívnymi partnermi v regenerácii komunity, a to tým, že k nej sami prispievajú a budú spolurozhodovať o tom, čo sa týka ich života. Participácia by mala umožniť, aby mali do istej miery moc a kontrolu nad procesmi, do ktorých sa zapájajú.

Špecifikom komunitnej práce v obci s vylúčenou komunitou je jej dvojúrovňovosť. Jednou úrovňou komunitnej práce je komunitná práca s vylúčenou komunitou. Jej cieľom je motivovať členov vylúčenej komunity na spoločnú aktívnu prácu pri odstraňovaní príčin, ktoré viedli k vylúčenosti. Druhou úrovňou komunitnej práce v obci je práca s celou komunitou zameraná na odstraňovanie napätia a konfliktov medzi vylúčenou komunitou a ostatnými obyvateľmi, ako aj na znižovanie rozdielov medzi vylúčenou a zvyšnou časťou obecnej komunity. Cieľom je vytvárať také komunitné inštitúcie a služby, ktoré vytvoria spoločný priestor pre uspokojovanie potrieb všetkých obyvateľov obce a zlepšovanie vzťahov medzi nimi.

1.1.7 Komunitné centrum

Zariadenie poskytujúce programy, ktorých cieľom je vzdelávanie, pestovanie záujmových aktivít, občianska svojpomoc alebo riešenie určitých problémov (Matoušek. 2003, str. 93). Komunitné centrá obvykle reagujú svojimi prvými programami na najpálčivejšie miestne sociálne problémy (napr. príprava detí z etnických menšín na vstup do školy, trávenie voľného času dospelých a pod.). Komunitné centrá využívajú najmä matky s deťmi, príslušníci etnických menšín, nezamestnaní, deti a mládež, seniori a zdravotne a telesne postihnutí ľudia. Komunitné centrá zriaďujú väčšinou mimovládne organizácie alebo miestna samospráva.

1.2 Sociodemografické ukazovatele Mesta Michalovce

Veková štruktúra obyvateľstva sa v posledných desaťročiach významne mení. Dlhý život človeka patrí medzi hlavné úspechy nášho storočia. Starnutie populácie je najdôležitejším fenoménom demografického vývoja v súčasnom svete a prejavuje sa svojimi dôsledkami i na území Slovenskej republiky a aj v Meste. Demografická situácia, charakterizovaná zníženou dojčenskou úmrtnosťou, kvalitnou zdravotnou a sociálnou

starostlivosťou, zodpovedným prístupom k hygiene a správnym životným štýlom, spôsobuje predĺženie strednej dĺžky života a tým aj starnutie populácie.

1.2.1 Počet obyvateľov a ich štruktúra

Tab. č. 1.2.1.1

Veková štruktúra obyvateľstva Mesta Michalovce v porovnaní s okresom Michalovce, Košickým krajom, SR v roku 2011

	Mesto Michalovce	okres Michalovce	Košický kraj	Slovenská republika
Počet obyvateľov	40 027	110 842	791 723	5 397 036
% podiel obyvateľov – podľa veku				
Predproduktívny vek	15,12	17,59	17,50	15,30
Produktívny vek	74,83	71,12	71,00	72,00
Poproduktívny vek	10,05	11,29	11,50	12,70

Zdroj : KSŠÚ Košice

V meste Michalovce je aj naďalej vyšší percentuálny podiel obyvateľstva v produktívnom veku v porovnaní s okresom, krajom a aj s úrovňou Slovenskej republiky, čo možno hodnotiť ako pozitívny trend.

1.2.2 Vývoj počtu obyvateľov

Mesto Michalovce zaznamenalo najväčšiu dynamiku rastu obyvateľstva v období rokov 1970 - 1991, kedy medziročný prírastok predstavoval cez 900 obyvateľov.

V roku 1996 Mesto Michalovce dosiahlo počet trvale bývajúcich obyvateľov celkom 41183 a týmto rokom začal počet obyvateľov klesať.

Populačný rast seniorov v Meste Michalovce za roky 2007 - 2011 je dôkazom aj toho, že skupina občanov starších ako 60 rokov každoročne narastá. Kým k 31.12.2007 bolo v evidencii obyvateľov Mesta evidovaných 4889 seniorov, tak k 31.12.2011 (podľa údajov ŠÚ SR) bolo v Meste evidovaných 6285 seniorov.

Tab. č. 1.2.2.1

Veková štruktúra seniorov

Rok	Vek: 60-64	Vek: 65-75	Vek: 76-89	Vek: 90 a viac	Celkom seniори	Celkom obyvatelia
2007	1675	2204	982	28	4889	40255
2008	1740	2308	1152	33	5233	40006
2009	1861	2447	1304	53	5665	39782
2010	2031	2452	1383	59	5925	40235
2011	2275	2460	1482	68	6285	40027

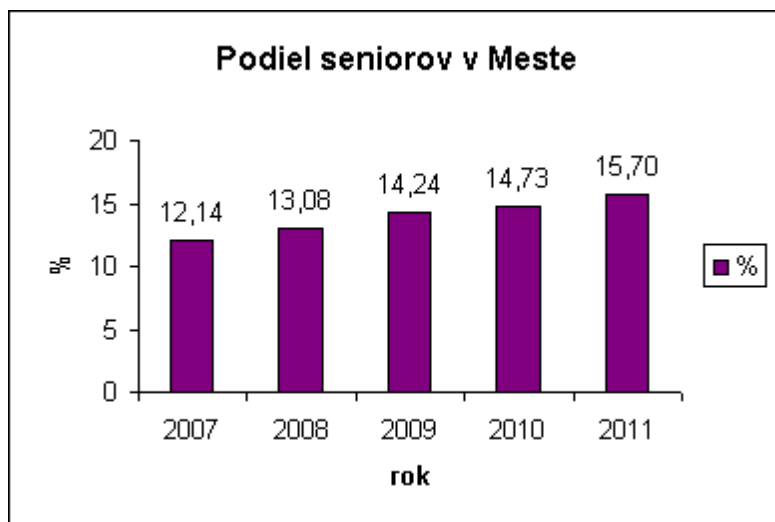
Zdroj: Evidencia obyvateľov - MsÚ Michalovce, Štatistický úrad SR

Tab.č. 1.2.2.2

**Percentuálny podiel seniorov na celkovom počte obyvateľov
Mesta**

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
%	12,14	13,08	14,24	14,73	15,70

Graf č. 1

1.2.3 Štatistika nezamestnanosti

Tab. č. 1.2.3.1

Vývoj nezamestnanosti

Nezamestnaní	Rok							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
muži	1 702	1 416	1 243	1 012	1 061	1525	1492	1542
ženy	1 767	1 493	1 247	1 052	983	1314	1331	1416
Spolu nezamestnaných	3 469	2 909	2 490	2 064	2044	2839	2823	2958
Miera evidovanej nezamestnanosti v %	12,35	10,73	9,23	7,68	7,71	10,71	10,94	11,47
počet voľných pracovných miest	73	112	125	285	174	28	38	45
počet evidovaných nezamestnaných na 1 voľné pracovné miesto	47,52	25,97	19,92	7,24	11,74	101,39	74,29	65,73
priemerná mesačná nezamestnanosť	25,30	31,71	27,28	27,10	27,53	24,85	24,03	23,66

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 1.2.3.2

Štruktúra nezamestnaných absolventov škôl

Dosiahnuté vzdelanie	Rok							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Základné vzdelanie	55	61	74	61	36	39	79	95
Stredoškolské vzdelanie	149	164	180	152	318	614	717	922
Vysokoškolské vzdelanie	67	27	17	31	64	108	139	191
Spolu – počet evid. AŠ	271	252	271	244	418	761	935	1208

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 1.2.3.3

Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania

Vzdelanie	Rok							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
0 – Bez vzdelania	104	111	158	134	121	130	155	138
1 – Základné vzdelanie	626	553	475	409	382	432	417	418
2 – SOU vyučený	1 208	931	748	605	584	871	779	818
3 – SOU bez maturity	6	1	2	2	7	3	4	4
4 – SOU s maturitou	321	286	236	182	227	332	322	365
5 – Gymnázium	175	153	115	91	97	134	158	167
6 – SOŠ	818	671	576	484	468	678	677	686
7 – Vyššie stredné	34	31	25	25	19	44	72	82
8 – Vysokoškolské	177	171	153	131	139	214	236	277
9 – Vedecká výchova	0	1	2	1	0	1	3	3
Počet evidovaných nezamestnaných celkom	3 469	2 909	2 490	2 064	2044	2839	2823	2958

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 1.2.3.4

Štruktúra nezamestnaných podľa veku

Vek	Rok							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
do 19 rokov	123	135	48	33	39	95	88	87
20-29 rokov	874	722	616	506	557	774	819	916
30-39 rokov	749	610	535	453	483	642	651	648
40-49 rokov	997	791	618	488	447	648	597	602
50-54 rokov	501	441	361	309	283	418	368	381
55-60 rokov	225	210	312	275	235	262	300	324
Spolu	3 469	2 909	2 490	2 064	2044	2839	2823	2958

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 1.2.3.5

Štruktúra nezamestnaných podľa kvalifikácie

Kvalifikácia posledného zamestnania (KZAM)	Rok							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
HI. tr. 0 – Príslušníci armády (profesionálni vojaci)	2	5	2	3	1	0	0	5
HI. tr. 1 – Zákonodarcovia, vedúci a riadiaci pracovníci	19	16	32	21	14	29	29	21
HI. tr. 2 – Vedeckí a odborní duševní pracovníci	67	63	51	53	31	45	50	50
HI. tr. 3 – Technickí, zdravotníci a pedagog. pracovníci	369	301	224	161	139	177	223	216
HI. tr. 4 – Nižší administratívni pracovníci	152	123	110	89	69	62	52	62
HI. tr. 5 – Prev. pracovníci v službách a obchode	504	371	317	246	174	189	232	249
HI. tr. 6 – Kvalif. robotníci v poľnohospodárstve, lesníctve, spracovatelia, opravári	15	11	14	8	3	4	3	2
HI. tr. 7 – Remeselníci a kvalif. výrobcovia, spracovatelia, opravári	438	345	272	191	130	224	176	168
HI. tr. 8 – Obsluha strojov a zariadení	175	128	99	64	53	114	108	114
HI. tr. 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	799	603	502	474	367	356	248	236
HI. tr. A – Osoby bez pracovného zaradenia	929	943	867	754	1063	1639	1702	1834
Spolu	3 469	2 909	2 490	2 064	2044	2839	2823	2958

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 1.2.3.6

Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

Dĺžka evidencie	R o k							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Do 12 mesiacov	1 659	1429	1297	1081	1210	1815	1533	1545
13-24 mesiacov	660	465	345	302	243	426	613	561
Nad 24 mesiacov	1150	1015	848	681	591	598	677	852
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	3 469	2 909	2 490	2 064	2044	2839	2823	2958

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 1.2.3.7

Uchádzači o zamestnanie podľa dosiahnutého vzdelania v roku 2011

	SPOLU	Bez vzdelania	Základné vzdelanie	Vyučení	SOU bez maturity	SOU UŠ s maturitou	Gymnázium	SOŠ s maturitou	Vyššie vzdelanie	VŠ vzdelanie	Vedecká výchova
Okres	11309	1360	2987	3014	15	987	429	1795	174	544	4
Z toho Michalovce	2 958	138	418	818	4	365	167	686	82	277	3

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. 2011

Tab. č. 1.2.3.8

Uchádzači o zamestnanie podľa veku v roku 2011

	Spolu	Do 15 r.	16 r.	17 r.	18 r.	19 r.	20 – 24 r.	25 – 29 r.	30 – 34 r.	35 – 39 r.	40 – 44 r.	45 – 49 r.	50 – 54 r.	55 – 59 r.	60 r. a starší
Okres	11309	0	12	49	111	132	1630	1594	1378	1314	1161	1272	1330	1074	252
Z toho Michalovce	2 958	0	3	10	6	68	467	449	337	311	277	325	381	294	30

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. 2011

Tab. č. 1.2.3.9

Uchádzači o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v roku 2011

	Spolu	do 3.mes.	4-6 mes.	7-9 mes.	10-12 mes.	13-24 mes.	nad 24 mes.
Okres	11309	1572	1492	966	767	2047	4465
Z toho Michalovce	2958	465	538	314	228	561	852

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. 2011

Tab. č. 1.2.3.10

Uchádzači o zamestnanie podľa rodinného stavu v roku 2011

	Spolu	Slobodný/ slobodná	Ženatý/ Vydatá	Rozvedený/ Rozvedená	Vdovec/ Vdova	Druh/ Družka	Rodinný stav nezistený
Okres	11309	5020	5197	773	183	125	11
Z toho Michalovce	2958	1254	1340	303	47	11	3

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Údaje k 31.12. 2011

1.3 Sociálna starostlivosť v Meste Michalovce

Sociálna oblasť nie je statická, ale naopak, podlieha značnej dynamike. Svedčí o tom aj rozsiahla legislatívna činnosť a s tým súvisiace množstvo právnych predpisov, ktoré sa dotýkajú oblasti poskytovania sociálnej pomoci pre občanov v rôznych nepriaznivých sociálnych situáciách.

Do roku 1989 naša spoločnosť poskytovala starostlivosť seniorom prostredníctvom domovov dôchodcov. Do týchto zariadení boli prednostne prijímaní ľudia, ktorí boli postihnutí trvale chorobnými stavmi, o ktorých sa nemohla starať rodina, boli starí a osamelí, zvlášť ľudia, ktorí mali nízke dôchodky a boli odkázaní na pomoc spoločnosti.

Po roku 1989 sa pomery v spoločnosti výrazne zmenili a tieto zmeny sa pozitívne dotkli aj postavenia našich seniorov. Prostredníctvom mnohých legislatívnych opatrení týkajúcich sa štátnych aj súkromných organizácií, ktoré zabezpečujú starostlivosť o seniorov, sa problematike tejto klientely začala venovať väčšia pozornosť.

S účinnosťou od 1.1.2009 nadobudol účinnosť zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon), pričom týmto zákonom bol zrušený doteraz platný zákon NR SR. č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci.

Dôvodom vypracovania novej právnej úpravy zákona bola skutočnosť, že právna úprava zákona č. 195/1998 Z. z. už dostatočným spôsobom neriešila a neupravovala poskytovanie a financovanie sociálnych služieb.

Jedným z princípov, ktorý je v sociálnych službách uplatňovaný, je aj princíp decentralizácie. V rámci tohto princípu bola posilnená samosprávna pôsobnosť, z čoho vyplýva, že každá obec je povinná postarať sa o svojho občana. Úhrada nákladov za sociálne služby je zabezpečovaná, a to bez ohľadu na to, z akej úrovne je poskytovaná, z verejných zdrojov.

Zákon upravuje novým spôsobom podmienky poskytovania sociálnych služieb na Slovensku. Základným cieľom zákona je upraviť poskytovanie sociálnych služieb, vhodne podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza. Nepriaznivá sociálna situácia je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb (t. j. ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny);
- pre svoje životné návyky alebo pre spôsob života;
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav;
- z dôvodu, že dovŕšila dôchodkový vek;
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím;
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb;
- z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb, napr. právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá umožňuje realizovať základné ľudské práva a slobody, zachováva ľudskú dôstojnosť a zabraňuje sociálnemu vylúčeniu a právo na zabezpečenie dostupnosti informácií o sociálnej službe. Taktiež sú upravené práva klienta v zariadení sociálnych služieb.

Prioritnou úlohou v oblasti sociálnej starostlivosti o občanov je riešenie dlhodobej starostlivosti, zavedením široko rozvetveného a dostupného systému podpôr a služieb so zámerom uspokojenia celého kontinua meniacich sa potrieb starostlivosti v prirodzenom prostredí klienta až po inštitucionálnu starostlivosť. Cieľom sociálnej starostlivosti je zabezpečiť pre klienta dôstojný život a pocit radosti zo života, a to aj napriek jeho veku, resp. sociálneho alebo zdravotného postihnutia.

Problematicke kvality života občanov nachádzajúcich sa v rôznych nepriaznivých sociálnych situáciách sa venuje čoraz väčšia pozornosť nielen zo strany štátu, ale najmä zo strany samospráv, neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, občianskych združení a nadácií.

Tab. č. 1.3.1

Zariadenia sociálnych služieb (verejní, neverejní poskytovatelia) - iné sociálne služby

Sociálna služba/zariadenie	Zoznam a zameranie	2007	2008	2009	2010	2011
	Počet klientov/mesiac					
Zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnych služieb	Zariadenie pre seniorov , Ulica J. Hollého	174	174	172	177	174
	Zariadenie opatrovateľskej služby , Ulica Masarykova	24	25	24	25	25
	Charitný dom Prof.Hlavača: - Zariadenie pre seniorov, Nám.J.Pavla II.	30	36	35	36	36
	- Zariadenie opatrovateľskej služby, Ulica A.Hrehovčíka	23	25	28	29	29

- ambulatná forma - pobytová forma	ANIMA - domov soc. služieb Ulica A. Kmeťa : - týždenný pobyt DSS					
	- denný pobyt DSS	12	12	12	12	12
		18	18	18	18	18
	Krizové stredisko pre deti - celoročný pobyt				15	15
Kombinovaný denný stacionár pre deti - ambulatná forma	- denný pobyt	55	55	55	55	55
Opatrovateľská služba - terénna forma	Mesto Michalovce, Mestský úrad, OSV	114	120	111	102	110
	Gréckokatolícka apoštolská exarchátna charita Košice, stredisko Michalovce	16	16	16		
	Arcidiecézna charita Košice, Charitatívno-sociálne centrum Michalovce - charitatívna služba v rodinách	15	15	15		
	Slovenský červený kríž, územný spolok: - agentúra domácej opatrovateľskej agentúry (ADOS) - donáška obedov	10	12	10	8	8
		24	23	24	23	24
	Filantropia Michalovsko-košickej eparchie, - donáška obedov, pomoc v domácnostiach klientov					
Prepravná služba	Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím Ulica A.Kmeťa					
	- prepravná služba - chránená práca a pracovná rehabilitácia - klubové aktivity	53	55	44	55	58
		51	46	44	86	86
		103	112	107	98	95

Podporné sociálne služby: pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov - ambulantná forma	Jedálne pre seniorov a zdravotne ťažko postihnutých občanov Mesta (poberatelia dôchodkov)	305	311	347	340	382
	- Práčovňa	38	37	40	38	42
	- Pedikúra	228	235	238	241	247
	- pobytová forma	Odľahčovacia služba				
Sociálne poradenstvo - základné	- Mesto Michalovce, Mestský úrad - Zariadenie pre seniorov, Ulica J.Hollého - Domov soc. služieb, Ulica A. Kmeťa - Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Ulica A.Kmeťa - Slovenský červený kríž, územný spolok Michalovce - Arcidiecézna charita - Gréckokatolícka apoštolská charita	Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby				
	- špecializované	- Občianske združenie Nová cesta				
Denné centrum (Klub dôchodcov) - ambulantná forma	- Klub dôchodcov č. 1 ,3, Ulica obrancov mieru	394	383	375	355	360
	- Klub dôchodcov č. 2, Ulica nad Laborcom	79	75	70	77	82
	- Klub dôchodcov č. 4, Ulica zakarpatská	75	60	62	65	70
	- Klub dôchodcov č. 5, Ulica Komenského	109	105	95	92	85
	- Klub dôchodcov č. 6, Ulica J.Hollého	73	70	68	68	65
	- Klub dôchodcov č. 7, Ulica pri sýpke	96	135	130	127	122

Zariadenia pre občanov v sociálnej núdzi	Azylový dom v správe SČK - pobytová forma	8	8	8	8	8
	INTEGRA , občianske združenie, Michalovce: - podporované bývanie (pobytová forma) - rehabilitačné stredisko (ambulantná forma)					
Charitatívne zariadenia	Arcidiecézna charita Košice, charitatívno soc. centrum, Michalovce, Ulica pri sýpke: - výdaj použitého ošatenia a obuvi	150	145	155	150	150
Občianske združenia, Nadácie	- ODOS – Otvorme dvere, otvorme srdcia - OPORA – Združenie príbuzných a priateľov duševne chorých - POZDRAV – Pacientska organizácia zdravia duše, rehabilitácií vôle - Informačné a poradenské centrum Rómov - Organizácie, združenia a kluby zdravotne a telesne postihnutých občanov - AVELANA – sociálno-právna poradňa - POMOC RODINE občianske združenie					

Zdroj: MsÚ (Mestský úrad) OSV Michalovce

Údaje k: 31.12.2011

1.3.1 Sociálne služby

Sociálne služby sú z historického pohľadu najstaršou súčasťou sociálnej práce. Záujem o túto činnosť, a zároveň aj jej profesionalizáciu a jej miesto v spoločnosti, nastal už začiatkom 20. storočia.

Sociálna služba je v zákone vymedzená ako:

Odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity;
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti;
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby;
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny;
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálna služba sa vykonáva prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

Sociálne služby sú v zákone rozdelené do niekoľkých skupín, a to v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

Sociálne služby sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti taxatívne pri týchto službách vymedzené. Zároveň poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti ako upravuje zákon, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby. Všeobecne možno konštatovať, že sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez prioritného záujmu dosiahnuť zisk.

„Cieľom organizovanej sociálnej služby je zabezpečenie a ochrana sociálneho blaha, čiže určitej úrovne kvality života všetkých občanov, ktorá je vyjadrená v oficiálnej sociálnej politike štátu. Prekročenie tejto úrovne znamená nárast klientov závislých na sociálnej pomoci štátu, sociálnych nepokojov, kriminality, zvýšenia chorobnosti, rozšírenia rôznych druhov infekčných ochorení atď., čo v konečnom dôsledku vedie k ochromeniu štátu ako politického orgánu, a tým aj k ohrozeniu tej časti jeho občanov, ktorí sociálnu službu potrebujú.“ (Čechová et al., In: Tokárová et al., 2003, s. 482).

Mesto, v rámci svojho rozpočtu, zabezpečuje pre svojich občanov, v súlade so zákonom a VZN, sociálne služby:

- v zariadení pre seniorov (pobytová forma – celoročná);
- v zariadení opatrovateľskej služby (pobytová forma);
- v dennom stacionári;
- opatrovateľskú službu (terénna forma – v prirodzenom prostredí klienta);
- prepravnú službu (prostredníctvom Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím - ZPMP).

Podporné služby:

- poskytovanie sociálnej služby v dennom centre (ambulantná forma);
- poskytovanie sociálnej služby v jedálni (ambulantná forma, donáška obedov);
- poskytovanie sociálnej služby v práci;
- poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny;
- odľahčovacia služba (pobytová forma).

1.3.1.1 Zariadenie pre seniorov

Poskytovanie sociálnych služieb v Zariadení pre seniorov, Hollého č. 9, Michalovce – pobytová forma sociálnej služby, celoročná. V zariadení sa poskytujú sociálne služby fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV (podľa prílohy č. 3 zákona), alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Najideálnejším riešením pre väčšinu seniorov je možnosť prežiť svoj život a ostať nezávislými v im najprirodzenejšom prostredí, teda vo svojom domove, ktorý im dáva pocit bezpečia a istoty. Ak sa človek ocitne v nútenom prostredí, ktoré si od neho vyžaduje prispôbiť sa určitému poriadku, môže to u neho vyvolať pocit straty intimity, individuality a zhoršenie adaptácie na nové prostredie.

Tab. č. 1.3.1.1.1

Prehľad priemerného počtu klientov v zariadení

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet klientov	174	174	172	177	174

1.3.1.2 Zariadenie opatrovateľskej služby

Poskytovanie sociálnych služieb v Zariadení opatrovateľskej služby, Masarykova č. 21, Michalovce – pobytová forma sociálnej služby. V zariadení sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby (podľa prílohy č. 3 zákona), ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.

Tab. č. 1.3.1.2.1

Prehľad priemerného počtu klientov v zariadení

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet klientov	24	25	24	25	25

1.3.1.3 Denný stacionár – kombinovaný denný stacionár

Mesto prevádzkuje z vlastných prostriedkov **zariadenie pre deti** predškolského veku od 1 roka do 3 rokov veku dieťaťa a deťom predškolského veku so zdravotným (telesným) postihnutím od 0,5 roka veku dieťaťa do 3 rokov veku – Kombinovaný denný stacionár pre deti (KDSD) na Ulici Markušovej a plánuje aj do budúcnosti zachovať doterajšiu kapacitu pre 55 detí. V kombinovanom dennom stacionári sa poskytuje denná zdravotno-výchovná a rehabilitačná starostlivosť počas pracovných dní, ak osobnú celodennú a riadnu starostlivosť z vážnych dôvodov nemôžu zabezpečiť rodičia. Počas starostlivosti o dieťa je v zariadení dieťaťu poskytované stravovanie, zaopatrenie a dohľad.

Nakoľko ide o finančne náročnú službu, všeobecne záväzné nariadenie Mesta s účinnosťou od júna 2012 stanovilo pre rodičov príspevok na čiastočnú úhradu prevádzky zariadenia – približne vo výške 20 % z celkových nákladov.

1.3.1.4 Opatrovateľská služba

Poskytovanie opatrovateľskej služby – v prirodzenom prostredí klienta – terénna forma sociálnej služby.

Z hľadiska sociálnej politiky mesta a pre podporu komunitných vzťahov má rozvoj

opatrovateľskej služby, ktorá je zameraná na konkrétne potreby klientov, veľký význam, lebo je poskytovaná v domácom prostredí, nevytrháva občanov z ich prirodzeného prostredia a umožňuje aj väčšiu spoluprácu s rodinou a kontakt s komunitou. Služba je poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II (podľa prílohy č. 3 zákona) a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách (podľa prílohy č. 4 zákona). Opatrovateľská služba je zabezpečovaná prostredníctvom zamestnancov mesta – opatrovateľov.

Tab. č. 1.3.1.4.1

Prehľad priemerného počtu klientov opatrovateľskej služby

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
opatrovaní	114	120	111	102	110
opatrovatelia	98	103	96	94	93

Mesto poskytuje finančný príspevok na túto sociálnu službu pre SČK, ktorý zabezpečuje službu pre občanov Mesta – donáška obedov, starostlivosť o domácnosť klienta a pomoc pri úkonoch sebaobsluhy.

1.3.1.5 Prepravná služba

V súlade so zákonom 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, v znení neskorších predpisov, Mesto prispieva na prevádzku prepravnej služby, ktorú prevádzkuje Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím (ZPMP).

Prepravná služba pomáha:

- chorým, osamelým a bezvládnym občanom;
- občanom, ktorí sa ocitli v núdzi a potrebujú pomoc;
- tam, kde štát z najrôznejších príčin nemôže pomôcť.

1.3.1.6 Sociálna služba v jedálni

Mesto zabezpečuje sociálnu službu pre občanov s trvalým pobytom na území Mesta - v Jedálni pri malometrážnych bytoch na Ulici obrancov mieru a od roku 2008 je umožnené stravovanie aj v školských jedálňach, ktoré boli vybraté podľa záujmu občanov v lokalite kde bývajú, a to na Základnej škole na Ulici Komenského a Základnej škole na Ulici Krymskej.

Kapacita v jedálni MMB je 200 jedál denne a v školských jedálňach základných škôl je kapacita otvorená. Na základe prieskumu záujmu o stravovanie, od februára 2012 Mesto rozšírilo poskytovanie tejto sociálnej služby aj v Základnej škole na Ulici Školskej, ktorá pokrýva časť Mesta – Stráňany. V súčasnosti je táto sociálna služba dostupná pre cieľovú skupinu občanov Mesta, a to čo sa týka lokalít a množstva stravovacích zariadení.

V uvedených zariadeniach sa seniori môžu stravovať osobne, resp. je im strava donášaná v rámci opatrovateľskej služby, ktorú zabezpečujú zamestnanci mesta – opatrovatelia. V záujme kompenzácie sociálnych dôsledkov seniorov, ktorí sú držiteľmi preukazu ŤZP, alebo ktorí sú držiteľmi Zlatej a Diamantovej Jánskeho plakety za darovanie krvi sa poskytuje zľava z úhrady stravného poplatku vo výške 10% za jeden odobraný obed.

Finančné náklady z rozpočtu Mesta na stravovanie seniorov a zdravotne ťažko postihnutých občanov Mesta (poberteľov dôchodkov) na školách sa pohybovali okolo 16 000 € ročne. Od roku 2012 stúpili náklady na túto sociálnu službu na sumu 20 – 22 tis. € ročne.

Celkové finančné náklady na prevádzku jedálne v MMB sa pohybujú okolo 85 000 € ročne.

Tab. č. 1.3.1.6.1

Stravovanie

Počet klientov	Rok			
	2008	2009	2010	2011
Jedáleň - MMB	230	233	217	232
Jedáleň - 4. ZŠ	63	84	91	119
Jedáleň - 7. ZŠ	18	30	32	31
Jedáleň - 5. ZŠ	0	0	0	0
Spolu	311	347	340	382

1.3.1.7 Sociálna služba v stredisku osobnej hygieny

Pre seniorov Mesto poskytuje sociálne služby práčovne a pedikúry v stredisku osobnej hygieny, ktoré sú zriadené pri MMB na Ulici obrancov mieru. Tieto služby plánujeme zabezpečovať aj v budúcnosti, podľa záujmu občanov. Počet občanov Mesta, ktorí využívajú služby pedikúry sa pohybuje v ročnom priemere okolo 230 – 250 osôb.

Tab. č. 1.3.1.7.1

Práčovňa a pedikúra

Rok	2008	2009	2010	2011
pedikúra- počet klientov	235	238	241	247
pedikúra - počet úkonov	1 030	1 075	1 127	1 134
pranie - počet klientov	37	40	38	42
pranie - počet úkonov	805	938	880	1 061

Úhrada za sociálne služby v jedálni a v stredisku osobnej hygieny je stanovená vo všeobecne záväznom nariadení a zohľadňuje výšku príjmov občanov, ktorým sú služby poskytované.

1.3.1.8 Sociálna služba v dennom centre

Poskytovanie sociálnej služby v dennom centre – 7 denných centier (kluby dôchodcov) – ambulantná forma sociálnej služby. Záujmová činnosť seniorov v Meste Michalovce je zabezpečovaná prostredníctvom 7 denných centier (kluby dôchodcov), v ktorých seniori môžu rozvíjať svoje záujmy a aktivity, či už športové, rekreačné alebo spoločenské. V meste i mimo mesta je známa folklórna skupina Klubovanka, Straňanka a Seniorka, ktoré účinkujú na rôznych akciách organizovaných samosprávou mesta. Členovia jednotlivých klubov organizujú za účelom oddychu výlety a poznávacie zájazdy, ktoré slúžia na udržiavanie ich fyzickej a psychickej aktivity.

1.3.1.9 Odľahčovacia služba

Poskytovanie odľahčovacej služby – terénna a pobytová sociálna služba. Cieľom odľahčovacej služby je umožniť fyzickej osobe, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok za účelom udržania jej fyzického a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia. Mesto poskytuje túto službu pobytovou formou v Zariadení opatrovateľskej služby, Masarykova č. 21, Michalovce. Od roku 2009 túto službu využili 2 občania Mesta.

1.3.2 Sociálna pomoc

Sociálna pomoc sa uskutočňuje najmä prostredníctvom sociálnej práce, ktorá spočíva v získavaní a spracúvaní informácií o príčinách vzniku, resp. možného vzniku sociálnej núdze a o potrebe poskytovania sociálnej pomoci, voľbe a uplatňovaní foriem sociálnej pomoci a sledovaní účinnosti ich pôsobenia.

1.3.2.1 Jednorazové sociálne dávky

V zmysle schváleného VZN Mesto má určené základné kritériá pri poskytovaní jednorazových sociálnych dávok. Mesto, po individuálnom posúdení a schválení v príslušnej komisii MsZ, poskytuje jednorazové sociálne dávky pre občanov, ktorí sa ocitli v hmotnej a sociálnej núdzi. Sociálna dávka sa poskytuje v peňažnej alebo vo vecnej forme a slúži na preklenutie nepriaznivej sociálnej situácie žiadateľa. Na tieto účely sú každoročne v rozpočte Mesta plánované finančné prostriedky vo výške takmer 4 900 €.

1.3.2.2 Sociálne pohreby

Mesto spolupracuje pri zabezpečovaní sociálnych pohrebov pre občanov Mesta, ktorí žili ako bezdomovci, alebo ktorých príbuzní sú v situácii, keď nie sú schopní pokryť tieto výdavky z vlastných prostriedkov.

Na tieto účely plánujeme každoročne čiastku vo výške 2 300 €.

1.3.2.3 Výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately

Zákon č.305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately, v znení neskorších predpisov, obec na základe tohto zákona, vykonáva opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch vývinu dieťaťa, spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení uložených súdom a úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa, finančnou podporou, poskytuje rodičovi príspevok na dopravu do zariadenia ústavnej starostlivosti, vedie evidenciu detí a rodín, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany a kurately, poskytuje príspevok na tvorbu úspor pre dieťa v detskom domove. Obec má vyčlenené finančné prostriedky v rozpočte na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a kurately. Mesačná výška príspevku na tvorbu úspor je pre tento rok 91,63 €.

1.3.2.4 Osobitný príjemca prídavku na dieťa

Mesto je osobitným príjemcom prídavkov na deti, z dôvodu ich záškoláctva. Ak dieťa vymešká viac ako 15 neospravedlnených vyučovacích hodín, považuje sa to za zanedbávanie povinnej školskej dochádzky. Škola túto skutočnosť oznámi úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a ten vydá, na základe zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, rozhodnutie o určení mesta, obce ako osobitného príjemcu prídavku na dieťa. To sa realizuje formou (akú si obec zvolí). Mesto poskytuje poukážky na nákup potravín, mäsových výrobkov, ovocia, zeleniny a drogérie v predajniach, s ktorými má Mesto zmluvu.

Tab. č. 1.3.2.4.1

Osobitný príjemca prídavku na dieťa

Rok	Počet rodín mesačne
2008	25
2009	40
2010	40
2011	43

1.3.2.5 Ostatné benefity pre občanov

Mesto sa snaží svojim občanom, seniorom, skvalitniť ich život aj prostredníctvom rôznych výhod a služieb, ktoré môžu využívať majitelia tzv. Senior karty, na ktorú majú nárok občania starší ako 65 rokov.

Na území Mesta pôsobia organizácie, ktoré zabezpečujú a poskytujú služby pre seniorov žijúcich v Meste. Tieto služby sú zamerané na využívanie voľného času, záujmovú činnosť, vzdelávanie a šport. Ich činnosť, okrem vlastných finančných prostriedkov, je zabezpečovaná aj prostredníctvom dotácií Mesta.

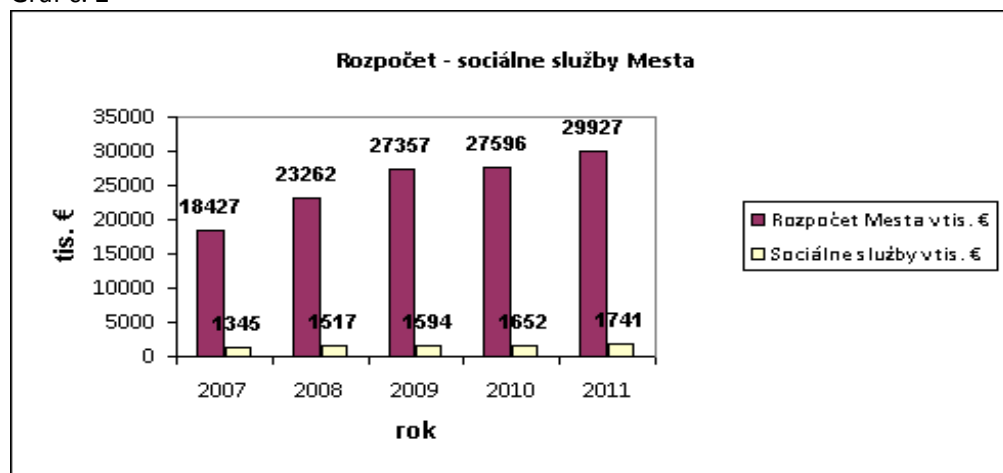
1.3.3 Financovanie sociálnych služieb v Meste Michalovce

Tab.č. 1.3.3.1

Prehľad o výške nákladov na sociálne služby vzhľadom na rozpočet Mesta

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Rozpočet Mesta v tis. €	18427	23262	27357	27596	29927
Sociálne služby v tis. €	1345	1517	1594	1652	1741
Sociálne služby v %	7,3	6,5	5,8	6,0	5,8

Graf č. 2

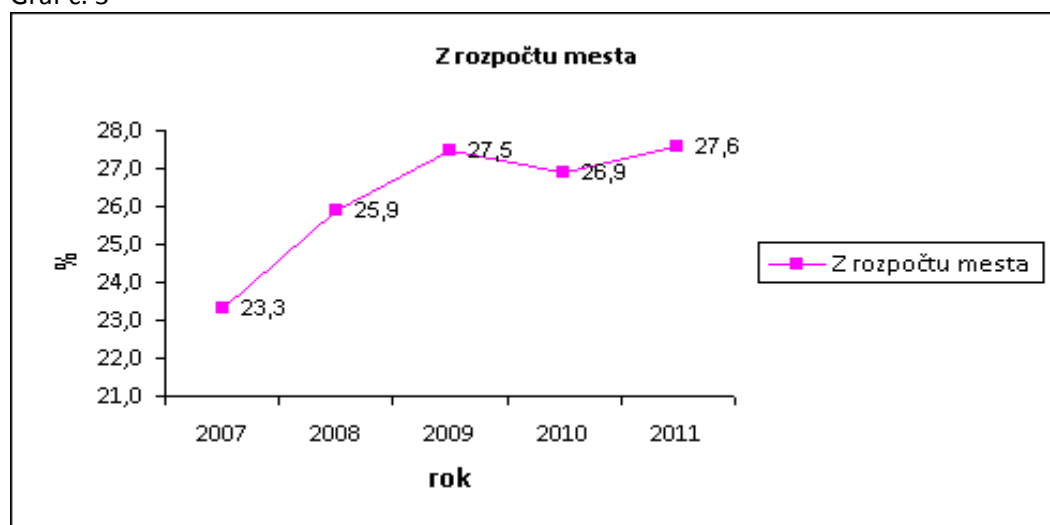
Rozpočet Mesta v príjmovej časti každoročne stúpa. Náklady na sociálne služby, počas uplynulých 5 rokov, v svojej absolútnej hodnote každým rokom rastú, ale v percentuálnom vyjadrení, vzhľadom k 100 % rozpočtu Mesta, mierne klesajú. V priemere za posledné 3 roky Mesto vynaložilo na sociálne služby vo svojej pôsobnosti sumu 1 662 000,00 €.

Tab. č. 1.3.3.2

Prehľad o financovaní sociálnej pomoci v pôsobnosti Mesta Michalovce

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Z rozpočtu mesta	23,3	25,9	27,5	26,9	27,6
Vlastné príjmy	26,8	26,4	25,7	25,8	26,3
Granty	0,001	0,001	0,001		0,001
Dotácia				0,02	
Príspevok zo štátneho rozpočtu	49,9	47,7	46,8	47,3	46,1
Výdavky celkom	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Graf č. 3

Analýza celkových nákladov vynaložených na sociálne služby v priebehu rokov 2007 – 2011 poukazuje na relatívnu vyrovnanosť jednotlivých zdrojov:

- štát prispieva v priemere 47,56 %;
- príjmy od prijímateľov sociálnych služieb tvoria v priemere 26,20 %;
- Mesto dotuje sociálne služby v priemere 26,24 % podielom k celku.

Z tabuľky a grafu je zrejmé, že náklady na sociálne služby z rozpočtu Mesta v posledných 3 rokoch stúpili výraznejšie.

Vzhľadom na neustále sa zväčšujúce kompetencie samosprávy v sociálnej oblasti je udržanie tohto trendu dlhodobo nemožné. Mesto podporuje ideu viaczdrojového financovania sociálnych služieb, čo je aj jednou z priorít sociálnej politiky štátu.

2 SOCIÁLNA ANALÝZA POTRIEB JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA V MESTE MICHALOVCE

Analýza potrieb obyvateľov, ktorí sú odkázaní na sociálne služby vychádza z demografickej štruktúry obyvateľstva i demografickej štruktúry danej komunity a súčasné či budúce potreby sú odvodené na základe „normatívu potrieb“ prevzatých z manuálu „Rady pre poradenstvo v sociálnej práci“.

2.1 Seniori

Sociálna práca so seniormi nesmie byť považovaná ako práca s problémom, ale ako sociálna práca s prípadom.

V Národnom programe ochrany starších ľudí (1999) je uvedené, že aktívne starnutie súvisí

- s procesom celoživotného vzdelávania aj za hranice vstupu do dôchodku;
- s prispôbovaním politiky zamestnanosti procesu starnutia;
- so znížením citlivosti agendy dôchodkovej reformy na demografické a iné zmeny;
- so zdravým starnutím prostredníctvom rozšírenia zdravotníckych a sociálnych služieb;
- s aktívnou prácou starších ľudí v mimovládnom dobrovoľníckom sektore.

Takto prepočítaná potreba sociálnych služieb v Meste Michalovce je nasledovná:

Predpokladaný počet občanov, ktorí budú potrebovať určitú formu sociálnej pomoci vo vzťahu k veku:

- Osoby nad 60 rokov: - počet 6285 /Zdroj: Štatistický úrad SR – k 31.12.2011/
V tejto kategórii 5 % občanov bude potrebovať služby v zariadeniach sociálnych služieb – t.j. 314 miest :
 - 70% v zariadeniach pre seniorov - 244 miest
 - 30% v zariadeniach opatrovateľskej služby - 70 miest

Ďalších 3 % bude vyžadovať opatrovateľskú službu (OS) - t.j. 188 opatrovaných občanov .

Z hľadiska sociálnej politiky Mesta a pre podporu komunitných vzťahov má veľký význam rozvoj opatrovateľskej služby v prirodzenom prostredí klienta. V kombinácii so zariadením opatrovateľskej služby alebo s prechodnými pobytmi v zariadení pre seniorov môže výrazne prispieť ku kvalitnému prežitiu života seniorov.

Tab. č. 2.1.1

Predpokladaný podiel osôb potrebuje pomoc pri sebaobslužbe podľa miery závislosti

miera závislosti					
vek osoby	celková závislosť	minimálna závislosť	ľahká závislosť	stredná závislosť	ťažká závislosť
	Počet osôb				
65 - 69 rokov	42	21	21	-	-
70 - 74 rokov	75	32	22	22	-
75 - 79 rokov	80	23	22	22	4
80 - 84 rokov	76	32	20	20	5
85 - 89 rokov	62	21	18	18	4
90 a viac rokov	54	14	14	14	14

Štatistické údaje uvedené v tabuľke č. 2.1.1, č. 2.2.1, č. 2.3.1 a č. 2.4.1 sú základným východiskom, ktoré pri analýze potrieb pomáhajú definovať predovšetkým kvantitatívne nároky na vybavenosť územia – Mesta jednotlivými sociálnymi službami pre cieľové skupiny.

2.2 Občania so zdravotným a mentálnym postihnutím

Tab. č. 2.2.1

Predpokladaný počet občanov odkázaných na sociálne služby podľa druhu postihnutia

Druh postihnutia	Michalovce
Zrakové postihnutie	230
(z toho ťažko)	65
sluchové postihnutie	383
(z toho hluchí)	58
Poruchy reči	231
mentálne postihnutie	1144
Poruchy pohybového ústrojenstva	1146
osoby na vozíku	133
Diabetici	2025
(z toho na inzulíne)	266
Duševné ochorenie	382
Epilepsia	532
Psoriáza	760
chronicky choré deti	2096

Zdroj: MsÚ a zariadenia uvedené v prehľade

Tabuľka poskytuje údaje o výskyte jednotlivých druhov zdravotného postihnutia v mestskej populácii. Podľa týchto údajov cca 20 % obyvateľov sa musí vo svojom živote vysporiadať s určitou mierou zdravotného postihnutia a takmer 3 % detí trpí chronickou chorobou.

2.3 Deti a mládež

Tab. č. 2.3.1

Predpokladaný počet rodín a ohrozených detí vyžadujúcich sociálnu pomoc

Sociálna skupina	Počet
Rodiny s deťmi (do 18 rokov)	vznik v priebehu roka 325
Vyžadujúce sociálnu pomoc	potrebujú trvalú pozornosť 1090
Deti ohrozené týraním a zneužívaním	vznik v priebehu roka 84
	potrebujú trvalú pozornosť 1370

Zdroj: MsÚ a Komunitný plán sociálnych služieb Michalovce

Podľa predpokladov bude v Meste viac ako 1370 detí ohrozených nepriaznivou sociálnou situáciou, ktoré potrebujú trvalú pozornosť. V celoročnom zariadení je poskytovaná podpora pre cca 70 - 80 detí Mesta. V tejto oblasti zlyháva vyhľadávanie, prevencia a intenzívna práca s primárnou, resp. náhradnou rodinou.

Je dôležité tiež riešiť potreby osamelých matiek s deťmi v Meste. Táto sociálna skupina väčšinou potrebuje prechodné ubytovanie, ale aj intenzívnu sociálnu prácu a poradenstvo.

2.4 Osoby so závislosťami a osoby ohrozené závislosťou

Tab. č. 2.4.1

Predpokladané potreby sociálnych služieb v oblasti azylového bývania

Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie	Počet
Bezdomovci	44
matky s deťmi	20
po výkone trestu	78
závislosť na drogách	50
syndróm závislosti na alkohole	1177
patologické hráčstvo	307

Zdroj: MsÚ a Komunitný plán sociálnych služieb Michalovce

Oblasť starostlivosti o bezdomovcov je v Meste Michalovce priaznivejšia, keďže predpokladanú potrebu pokrývajú súčasné kapacity v jednom útulku a v poradenskom centre. To sú dobré východiskové predpoklady pre vytvorenie systému práce s bezdomovcami a ich postupným začlenením do bežného života. Veľmi potrebná je podpora pri získaní bývania a práce so všetkými, ktorí v Meste v týchto oblastiach pracujú.

V Meste úplne absentujú sociálne služby pre občanov po výkone trestu a pre občanov závislých na drogách. Ide spolu o viac ako 120 občanov ročne, ktorí potrebujú sociálnu

pomoc z uvedených dôvodov. Najúčinnjšou pomocou pre túto skupinu občanov je jednoznačne sociálna prevencia a poradenstvo poskytované rôznymi subjektmi.

2.5 Občania ohrození sociálnym vylúčením

V oblasti sociálnych služieb Mesta Michalovce sa ako najpálčivejšie javí riešenie situácie v súvislosti s rómskou komunitou a to hlavne na Ulici mlynskej / Angi mlyn /. Táto uzavretá komunita v sebe kumuluje množstvo nahromadených negatívnych skutočností.

V septembri roku 2008 začalo mesto Michalovce v lokalite na Ulici mlynskej realizovať projekt terénnej sociálnej práce s názvom MLIN prostredníctvom 4 terénnych sociálnych pracovníkov a asistentov terénnej sociálnej práce, ktorý po dvoch rokoch plynule prešiel do projektu MLIN II a ten bol ukončený v auguste roku 2012.

Sociálni pracovníci začali činnosť v nezmapovanej komunite, v ktorej bolo nakumulované množstvo problémov:

- chudoba spôsobená 100 percentnou nezamestnanosťou;
- zdevastované životné prostredie;
- predimenzované a poškodené byty;
- potenciálne ohnisko epidémií a nákaz;
- zvýšená kriminalita dospelých aj detí;
- vzdelanostná a sociálna negramotnosť;
- apatia a dezilúzia;
- averzia k majoritnej časti obyvateľstva.

Počas štvorročného pôsobenia sa Mestu prostredníctvom terénnej sociálnej práce, v spolupráci aj s inými inštitúciami, podarilo niektoré problémové oblasti čiastočne zmierniť:

- prostredníctvom aktivačných prác zamestnalo niekoľko desiatok osôb z tejto komunity, čím im umožnilo čiastočné vylepšenie ich nepriaznivej sociálnej situácie a zároveň pomohlo obnoviť pracovné návyky;
- na vlastné náklady odstránilo tony komunálneho odpadu z lokality, čím jednak ochránilo ohrozené životné prostredie a tiež zabránilo potenciálnemu šíreniu rôznych epidémií a chorôb;
- v spolupráci so správcou bytových domov, zaviedlo väčší poriadok do bytovej politiky, aktualizovalo zmluvy a zlepšila sa finančná disciplína pri výbere nájomného;
- postavilo dve nové bytové jednotky s kapacitou 40 bytov, čím jednak znížilo predimenzovanosť starých bytov a tiež umožnilo kvalitné bývanie pre rodiny bývajúce v nevyhovujúcich podmienkach, platby nájomného v týchto bytoch sú zabezpečené zavedením Inštitútu osobitného príjemcu;
- v pravidelných intervaloch sa realizovala deratizácia rizikových bytových domov, čím sa chránilo zdravie obyvateľov a zabraňovalo sa šíreniu nákaz;
- aktívnou spoluprácou s Mestskou políciou a pôsobením formou streetworkov hlavne na mládež, sa výrazne podarilo znížiť kriminalitu a tiež užívanie omamných a návykových látok;
- zriadením Rómskych hliadok sa darí udržiavať väčší poriadok a pokoj v lokalite, a tiež sa tým prehĺbilo vlastné angažovanie sa na riešení problémov komunity;
- v spolupráci s ÚPSVaR sa podarilo vyriešiť nepriaznivú situáciu nepľnoletých detí v množstve rodín v tejto lokalite a zabezpečiť ich umiestnenie v náhradných výchovných inštitúciách;

- prostredníctvom TSP sa zlepšila školská dochádzka, jednak pôsobením na deti, ale hlavne na rodičov, ktorým bol pravidelne zdôrazňovaný zmysel a význam vzdelania pre ich deti;
- v spolupráci s Úradom rómskeho splnomocnenca sa zrealizovala výstavba športového ihriska, ktorá ponúka, hlavne mládeži, zmysluplnú alternatívu k tráveniu voľného času;
- každodenným pôsobením TSP medzi obyvateľmi komunity sa postupne zvyšovala ich sociálna gramotnosť a zároveň aj schopnosť riešiť samostatne svoje vznikajúce problémy;
- prostredníctvom terénnej sociálnej práce a riešením množstva pôvodných zložitých oblastí života tejto komunity sa začala prehlbovať dôvera obyvateľov ul. Mlynskej voči samospráve mesta a tiež voči majoritnej časti obyvateľstva Michaloviec.

Dlhodobá udržateľnosť dosiahnutých výsledkov v tejto lokalite je zabezpečená ďalším pokračovaním a to v rámci „ Národného projektu terénnej sociálnej práce “ , ktorý začal v septembri 2012 a bude trvať do decembra 2015.

2.6 Záver

„Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“ (Ústava Slovenskej republiky).

Právo na život a ochrana ľudskej dôstojnosti patria medzi základné ľudské práva, ktoré majú zvláštnu vyššiu hodnotu. Sú im poskytované i medzinárodnoprávne záruky. Zaistenie základných ľudských práv zobrazuje úroveň demokracie konkrétneho štátu a slúži humánnym cieľom.

Právo na životnú úroveň zabezpečujúcu zdravie a blahobyť, vrátane výživy, ošatenia, bývania, lekárskej starostlivosti a nevyhnutných sociálnych služieb, ako aj právo na zabezpečenie v starobe, je zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv.

Sociálna práca rešpektuje to, že každý ľudský život je jedinečný, neopakovateľný. Jej základným poslaním je život humanizovať a pomáhať vytvárať reálne a dôstojné prostredie pre každý život, bez ohľadu na to, v akom stave sa jednotliviec alebo skupina nachádza, a čo spôsobilo tento stav. Funkčnosť sociálnej práce spočíva v pomáhaní ľuďom vyrovnávať sa s vlastnými sociálnymi kolíziami a problémami, no zároveň ovplyvňuje uskutočňovanie vhodných sociálnych zmien v prospech kvality života všetkých ľudí, kde je život človeka chápaný vždy pozitívne. Možno ju charakterizovať ako pomoc k sebpomoci. Spočíva v poskytovaní pomoci tam, kde je to nevyhnutné - keď zlyhá rodina, nastupuje pomoc obce, štátu (princíp subsidiarity).

3 SWOT ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

SWOT analýza je základným nástrojom, ktorý slúži na vyhodnotenie súčasného stavu z rôznych hľadísk, a to z hľadiska silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Zároveň načrtáva možné alternatívy budúceho vývoja, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Táto analýza je vlastne kombináciou analýzy O-T a S-W.

O-T analýza (externá) analýza - zameriava sa hlavne na vonkajšie prostredie (príležitosti a ohrozenia).

S-W analýza (interná) analýza - rozbor vnútorných faktorov organizácie (silných a slabých stránok).

SWOT analýza je skratkou z anglických slov:

- Strenghts - silné stránky;
- Weaknesses - slabé stránky;
- Opportunities - príležitosti;
- Threats - hrozby.

Silné stránky	Slabé stránky
▪ Existencia sociálnych zariadení a sociálnych služieb v správe Mesta - zariadenie pre seniorov, - zariadenie opatrovateľskej služby, - denné centrá (kluby dôchodcov), - opatrovateľská služba, - jedáleň pre seniorov a zdravotne ťažko postihnutých občanov Mesta, - stredisko osobnej hygieny (pranie, žehlenie prádla, pedikúra, osobná očista) ▪ Existencia ďalších subjektov poskytujúcich sociálne služby v Meste - SČK - azylový dom, Agentúra domácej opatrovateľskej služby - Anima - domov sociálnych služieb - ZPMP - prepravná služba, - chránená práca, - rehabilitačné stredisko - Rehabilitačné stredisko - Zariadenie chráneného bývania - OZ Pozdrav – patientská organizácia zdravia duše, rehabilitácií vôle	▪ Chýbajúca jedáleň pre klientov Zariadenia pre seniorov, Ulica J.Hollého č. 9 ▪ Absencia denných centier (klubov dôchodcov) v okrajových častiach Mesta ▪ Nepostačujúca súčasná kapacita Zariadenia opatrovateľskej služby, Ulica Masarykova č. 21 ▪ Chýbajúca jedáleň pre klientov Zariadenia opatrovateľskej služby, Ulica Masarykova č. 21 ▪ Chýbajúca vývarovňa pre občanov v hmotnej núdzi a bezdomovcov

- Charitatívno-sociálne centrum - Charitný dom Prof.Hlaváča - zariadenie pre seniorov, - zariadenie opatrovateľskej služby - Slovenský zväz zdravotne postihnutých - Slovenský zväz telesne postihnutých - Slovenská únia sluchovo postihnutých - Avelana sociálno-právna poradňa - Občianske združenie Pomoc rodine ▪ Existencia referátu pre komunitnú prácu na Mestskom úrade ▪ Spolupráca cirkvi s mládežou, špeciálne s rómskou mládežou ▪ Dobrá znalosť prostredia a problémov v rómskej komunite ▪ Dlhodobá terénna sociálna práca v lokalite na Ulici mlynskej ▪ Výstavba nových sociálnych bytov na Ulici mlynskej ▪ Zriadenie rómskych hliadok v lokalite ▪ Výstavba multifunkčného ihriska na Ulici Mlynskej ▪ Výstavba nových malometražných bytov pre seniorov a mladé rodiny ▪ Zriadenie Rady seniorov a Rady rómskych zástupcov pri Mestskom úrade	▪ Chýbajúce resocializačné stredisko pre drogovu závislých ▪ Chýbajúce nízkoprahové centrá ▪ Nízka vzdelanostná úroveň Rómov, neuplatnenie sa po skončení školskej dochádzky na trhu práce ▪ Nárast prípadov neúplnej rodiny z dôvodu odchodu jedného rodiča za prácou do zahraničia ▪ Nedostatok finančných zdrojov ▪ Zvyšujúci sa počet občanov trvalo odkázaných na sociálnu pomoc a sociálne služby ▪ Demografický vývoj populácie očakávajúci nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich väčšiu mieru sociálnych služieb
---	---

Príležitosti	Ohrozenia
▪ Možnosti využívania podporných programov štrukturálnych fondov a rezortných fondov ▪ Možnosti cez združovanie prostriedkov v rámci regiónu ▪ Dobrá spolupráca s ÚPSVaR, rozvoj nových zdrojov zamestnanosti a príležitostí regionálnej zamestnanosti ▪ Dobrá spolupráca s Úradom splnomocnenca vlády pre rómske komunity a možnosť čerpania financií z grantových zdrojov	▪ Prehlbovanie marginalizácie rómskeho etnika, prepád životnej úrovne sociálne slabých skupín na hranicu biedy, silné sociálne vylúčenie ohrozených sociálnych skupín ▪ Nedostatočná spolupráca a koordinácia činnosti všetkých subjektov pracujúcich v oblasti poskytovania sociálnych služieb ▪ Slabý dopyt trhu práce po nekvalifikovaných pracovných silách ▪ Prehlbujúca sa nedôvera a nazeranie majoritnej časti spoločnosti na segregovanú rómsku komunitu ▪ Presunutie rómskej problematiky z Ministerstva práce a sociálnych vecí a rodiny na Ministerstvo vnútra a s tým spojené riziko možnej radikalizácie vzájomných vzťahov majority s minoritou

4. VÍZIE, PRIORITY, AKTIVITY, ČASOVÝ PLÁN A PODMIENKY REALIZÁCIE

4.1 Priority a aktivity rozvoja sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste

Koncepcia obsahuje 4 hlavné priority v oblasti sociálnych služieb:

Priorita č. 1: Starostlivosť o klienta v prirodzenom prostredí prostredníctvom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že dlhodobé výskumy a prieskumy v oblasti poskytovania druhu sociálnej služby, informačné údaje získané spätnou väzbou od klientov potvrdzujú fakt, že opatrovateľská služba poskytovaná v prirodzenom, domácom prostredí je k životu najšetrnejšia, prispieva k lepšej psychickej a zdravotnej kondícii prijímateľa sociálnej služby.

Táto služba je pre Mesto finančne najnáročnejšia, keď všetky náklady na zabezpečenie služby dotuje zo svojho rozpočtu Mesto. Napriek uvedenému poskytovanie opatrovateľskej služby v prirodzenom prostredí klienta je prvoradou prioritou Mesta na plánovacie obdobie.

Aktivity Mesta pre naplnenie tejto priority:

Aktivita 1.1: Zabezpečiť odborných a kvalifikovaných zamestnancov vykonávajúcich tieto služby:

- dbať o dodržiavanie zákona o sociálnych službách č. 448/2008, par. 84, ods. 9, o nevyhnutných kvalifikačných predpokladoch na vykonávanie opatrovateľskej služby pri uzatváraní pracovných zmlúv na túto pracovnú profesiu.

Aktivita 1.2: Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách:

- propagácia v obrazových a tlačiarenských médiách (Mistrál, Michalovčan) prostredníctvom článkov a oznamov;
- v dvojtýždenníku Michalovčan zriadiť rubriku „Sociálna pomoc občanovi“ (klientska navigácia v rozsiahlom systéme sociálnych služieb).

Aktivita 1.3: Poskytovanie terénnej sociálnej služby na základe individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby:

- formou ankiet a dotazníkov zistiť individuálne a najčastejšie požiadavky na výkon opatrovateľskej služby za účelom jej ďalšieho skvalitnenia – „spätná väzba“.

Aktivita 1.4: Skvalitnenie spolupráce subjektov poskytujúcich sociálne služby:

- minimálne raz ročne zorganizovať spoločné stretnutie všetkých subjektov, ktoré poskytujú sociálne služby na území Mesta za účelom skordinovania a skvalitnenia poskytovaných služieb;
- vytvorenie základne budúcej pracovnej skupiny poskytovateľov sociálnych služieb v meste, ktorá zabezpečí komplexné získavanie a poskytovanie informácií od aj k občanom mesta (vytvorenie „verejnej diskusie“ o sociálnych službách v meste).

Priorita č.2: Zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie zariadení sociálnych služieb

Značné úsilie Mesta v súčasnom a v najbližšom časovom období bude zamerané na obnovu, rekonštrukciu a novú výstavbu zariadení sociálnych služieb. Mesto už realizuje stavebnú rekonštrukciu a prístavbu Zariadenia pre seniorov na Ulici Hollého, plánuje sa výstavba nového Zariadenia opatrovateľskej služby na Ulici borovicovej, čím sa vyrieši jeden z najpálčivejších problémov: materiálno-technická zastaranosť objektu súčasnej ZOS na Ulici Masarykovej.

Jedná sa o finančne veľmi náročnú stavebnú realizáciu, na ktorú Mesto zabezpečilo finančné prostriedky prostredníctvom ERDF fondov, zo štátneho rozpočtu a príspevkom z rozpočtu Mesta.

Aktivity Mesta pre naplnenie tejto priority:

Aktivita 2.1: Prístavba a rekonštrukcia Zariadenia pre seniorov:

- realizácia prístavby a rekonštrukcie Zariadenia pre seniorov prinesie rozšírené možnosti poskytovania doplnkových služieb: kuchyňa, jedáleň, rehabilitácia, zdravotné stredisko, spoločenská a kultúrna miestnosť a zvýšenie ubytovacích kapacít o 10 lôžok pre imobilných klientov;

Aktivita 2.2: Rekonštrukcia a prestavba Zariadenia opatrovateľskej služby.

- budova Materskej školy na Ulici borovicovej sa stavebne upraví pre potreby poskytovania sociálnych služieb – v zariadení ZOS čím sa dosiahne podstatne vyššia kvalita poskytovaných sociálnych služieb.

Aktivita 2.3: Zriadenie nájomných bytov mladé rodiny:

- Mesto plánuje získať do vlastníctva bytové domy v Meste Michalovce aj s cieľom poskytovania ubytovacích služieb pre uvedenú cieľovú skupinu občanov.

Aktivita 2.4: Zabezpečiť dočasné krízové ubytovanie pre občanov, ktorých obydlie bolo postihnuté živelnou pohromou, priemyselnou haváriou resp. požiarom:

- Mesto zabezpečuje uzatvorenie zmluvného vzťahu s poskytovateľom ubytovacích služieb spoločnosťou SMM s.r.o., Michalovce kvôli zabezpečeniu krízového ubytovania pre danú cieľovú skupinu občanov, na nevyhnutnú dobu.

Aktivita 2.5: Zriadiť sociálnu službu – Denný stacionár:

- Mesto plánuje zriadenie novej sociálnej služby – Denný stacionár, v ktorom sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osobe a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas dňa.

Priorita č.3: Starostlivosť o marginalizované skupiny obyvateľov

Jedná sa o veľmi aktuálnu a naliehavú prioritu vzhľadom na pomerne veľké zastúpenie rómskeho etnika v Meste Michalovce. Silnou stránkou Mesta v danom prípade je veľká skúsenosť samosprávy s realizáciou terénnej sociálnej práce v lokalite Angy mlyn, keď začiatky organizovanej práce terénnych pracovníkov sa datujú už od roku 2008. V súčasnosti

je zabezpečené pokračovanie terénnej práce v danej komunite „Národným projektom terénnej sociálnej práce“, ktorý začal v septembri 2012 a bude trvať do decembra 2015.

Dôležitosť riešenia tejto problematiky Mesto deklarovalo aj zriadením poradného orgánu primátora „Rady rómskych zástupcov“, ktorá zasadá niekoľkokrát ročne.

Aktivity Mesta pre naplnenie tejto priority:

Aktivita3.1: Pokračovanie terénnej sociálnej práce na Ulici mlynskej a jej rozšírenie o aktivity komunitného centra:

- záujmom Mesta je rozvinúť prioritu na novú kvalitatívnu úroveň týmito aktivitami:
 - zriadenie rómskeho detského folklórneho súboru;
 - rozvoj športových aktivít na multifunkčnom ihrisku v lokalite;
 - rozvoj tvorivosti a kreativity rómskych detí formou krúžkovej činnosti.

Aktivita3.2: Zvýšenie podpory inštitúciám venujúcim sa bezdomovcom:

- zvýšenie finančnej podpory Územnému spolku SČK, ktorý spravuje Azylový dom – Útulok pre bezdomovcov, za účelom skvalitnenia bývania jeho klientov.

Aktivita3.3: Realizácia vzdelávacích programov pre seniorov mesta:

- prostredníctvom grantových finančných prostriedkov začať cyklus školení a prednášok v oblasti práva, ekonomiky, výpočtovej techniky, zdravotníctva, psychológie a trávenia voľného času pre cieľovú skupinu seniori.

Priorita č.4: Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Aktivity Mesta pre naplnenie tejto priority:

Aktivita 4.1: Ďalšie vzdelávanie, prehľbovanie kvalifikácie a účasť na workshopoch, tréningoch a školeniach:

- zabezpečiť účasť na školeniach a seminároch s tematikou problematiky sociálnych služieb zamestnancov odboru sociálnych služieb a zamestnancov sociálnych zariadení.

Aktivita4.2: Spracovanie a uskutočňovanie Programu supervízie za účelom zvýšenia odbornej úrovne a kvality poskytovaných sociálnych služieb:

- realizovať Program supervízie v zmysle požiadaviek zákona o sociálnych službách pre vybraných zamestnancov Mesta.

Tab. č. 4.1.1

Vízia, priority, opatrenia a aktivity Mesta

VÍZIA: Mesto Michalovce chce v rozpätí rokov 2013 – 2017 naďalej poskytovať široké spektrum kvalitných a dostupných sociálnych služieb všetkým vrstvám obyvateľstva. Zvlášť bude vytvárať priaznivé podmienky pre začlenenie osôb ohrozených vylúčením vo všetkých marginalizovaných skupinách obyvateľstva.			
Priorita 1	Starostlivosť o klienta v prirodzenom prostredí prostredníctvom terénnych sociálnych služieb	Časový plán	Zabezpečenie podmienok realizácie
Opatrenie	Zachovanie a skvalitnenie siete poskytovaných terénnych sociálnych služieb		
Aktivita 1.1.	Zabezpečiť odborných a kvalifikovaných zamestnancov vykonávajúcich tieto služby: - Dbáť na dodržiavanie ustanovení zákona 448/2008 o sociálnych službách, v znení neskorších predpisov, par. 84, odst. 9, kvalifikačné predpoklady potrebné na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb – opatrovateľskej služby.	Počas plánovaného obdobia	Mesto
Aktivita 1.2.	Zvýšiť informovanosť o sociálnych službách – masmediálna komunikácia: - Propagácia v obrazových a printových médiách / Mistrál, Michalovčan/ prostredníctvom článkov a oznamov; - Zriadenie občasnej rubriky v dvojtýždenníku Michalovčan s názvom „Sociálna pomoc občanovi“.	Počas plánovaného obdobia	Mesto
Aktivita 1.3.	Poskytovanie terénnej sociálnej služby na základe individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby (opatrovateľská služba); - Formou ankiet a dotazníkov zistiť individuálne a najčastejšie požiadavky na výkon opatrovateľskej služby za účelom jej ďalšieho skvalitnenia – spätná väzba.	2013-2014	Mesto
Aktivita 1.4.	Skvalitnenie spolupráce subjektov poskytujúcich sociálne služby:	Počas plánovaného obdobia	Mesto a sieť neverejných poskytovateľov

	- Minimálne raz ročne zorganizovať spoločné stretnutie všetkých relevantných subjektov, ktoré poskytujú sociálne služby na území Mesta za účelom skordinovania a skvalitnenia poskytovaných služieb; - Vytvorenie základne budúcej pracovnej skupiny poskytovateľov sociálnych služieb v Meste, ktorá zabezpečí komplexné získavanie a poskytovanie informácií od aj k občanom Mesta (vytvorenie „verejnej diskusie“ o sociálnych službách v Meste.		
Priorita 2	Zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie zariadení sociálnych služieb	Časový plán	Zabezpečenie podmienok realizácie
Opatrenie	Skvalitnenie siete poskytovaných služieb		
Aktivita 2.1.	<i>Prístavba a rekonštrukcia Zariadenia pre Seniorov, Hollého 9, ktorá zahŕňa:</i> - Kuchyňu; - Jedáleň; - Rehabilitáciu; - Spoločenskú a kultúrnu miestnosť; - Zdravotnú ambulanciu; - Knižnicu; - Kaplnku.	2013	Štátny rozpočet Štrukturálne fondy Mesto
Aktivita 2.2.	<i>Rekonštrukcia a prestavba Zariadenia opatrovateľskej služby:</i> - Rekonštrukcia budovy na Ulici borovicovej, ktorá poskytne vyššiu úroveň starostlivosti o klientov a aj vyššiu kapacitu.	2016-2017	Štátny rozpočet Štrukturálne fondy Mesto
Aktivita 2.3.	<i>Zriadenie nájomných bytov pre mladé rodiny:</i> - Získaním bytových domov do vlastníctva Mesta zabezpečiť ubytovanie pre mladé rodiny s deťmi.	2014-2015	Štátny rozpočet Štrukturálne fondy Mesto
Aktivita 2.4.	<i>Zabezpečiť dočasné krízové ubytovanie pre občanov postihnutých požiarom, živelnou pohromou, alebo priemyselnou haváriou:</i>	Začiatok od r. 2013	Mesto

	- Prostredníctvom zmluvného vzťahu medzi Spoločnosťou Služby mesta Michalovce s.r.o a Mestom Michalovce, zabezpečiť v prípade potreby, poskytovanie ubytovacích kapacít na tieto účely.		
Aktivita 2.5.	Zriadiť sociálnu službu pre seniorov – Denný stacionár: - Zriadenie nového druhu sociálnej služby pre seniorov Mesta umožní poskytovanie sociálnej služby ambulantnou formou na určitý čas – počas dňa.	Začiatok od r. 2014	Štátny rozpočet Mesto
Priorita 3	Starostlivosť o marginalizované skupiny obyvateľov	Časový plán	Zabezpečenie podmienok realizácie
Opatrenie	Zvýšenie starostlivosti o tieto skupiny		
Aktivita 3.1.	Pokračovanie terénnej sociálnej práce na Ulici mlynskej a jej rozšírenie o aktivity komunitného centra: - Zriadenie rómskeho detského folklórneho súboru; - Rozvoj športových aktivít na multifunkčnom ihrisku v lokalite Ulica mlynská; - Rozvoj tvorivosti a kreativity rómskych detí formou krúžkovej činnosti.	2013-2015	Štátny rozpočet Štrukturálne fondy Mesto
Aktivita 3.2.	Zvýšenie podpory inštitúciám venujúcim sa bezdomovcom: - Zvýšenie finančnej podpory Územnému spolku SČK, ktorý spravuje Azylový dom - Útulok pre bezdomovcov za účelom skvalitnenia bývania jeho klientov.	Počas plánovaného obdobia	Mesto
Aktivita 3.3.	Realizácia vzdelávacích programov pre seniorov mesta: - Cyklom školení a prednášok v oblasti práva, ekonomiky, výpočtovej techniky, zdravotníctva, psychológie a trávenia voľného času zabezpečiť vyššiu kvalitu života seniorov Mesta.	2013-2014	Štrukturálne fondy Mesto

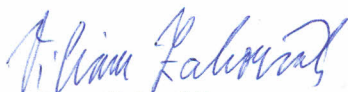
Priorita 4	Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb	Časový plán	Zabezpečenie podmienok realizácie
Opatrenie	Podpora celoživotného vzdelávania v sociálnej oblasti		
Aktivita 4.1.	Ďalšie vzdelávanie, prehlbovanie kvalifikácie a účasť na workshopoch, tréningoch a školeniach: - Zamestnanci MsÚ – sociálny odbor; - Zamestnanci ZpS, ZOS.	Počas plánovaného obdobia	Štrukturálne fondy Mesto
Aktivita 4.2.	Spracovanie s uskutočňovanie Programu supervízie za účelom zvýšenia odbornej úrovne a kvality poskytovaných sociálnych služieb: - Na tento účel využiť služby dodávateľským spôsobom .	2014	Mesto

5 SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Priorita	Názov indikátora	Merná jednotka	Východisková hodnota	Rok	Plánovaná hodnota	Rok
Priorita č.1 Starostlivosť o klienta v prirodzenom prostredí prostredníctvom terénnych sociálnych služieb:	Domácnosti navštívené za účelom poskytnutia sociálneho poradenstva	domácnosť	70	2011	80-90	2013-2017
	FO (fyzické osoby) využívajúce opatrovateľskú službu	osoba	110	2011	110-120	2013-2017
	FO využívajúce prepravnú službu	osoba	58	2011	65	2013-2017
	FO využívajúce služby jedálne	osoba	382	2011	410	2013-2017
	Prieskumy u prijímateľov sociálnych služieb – spätná väzba	počet	0	2011	200	2013-2017
Priorita č.2 Zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie a modernizácie zariadení sociálnych služieb	Stavby, v ktorých sa poskytujú sociálne služby bez architektonických bariér	počet	3	2011	4	2013-2017
	Počet ambulantných sociálnych služieb	počet	7	2011	8	2013-2017
	Rozšírenie poskytovaných služieb v zariadení pre seniorov	počet	7	2011	11	2013
	Zvýšenie kapacity v zariadeniach sociálnych služieb – verejný poskytovateľ	miesta	201	2011	213	2013
Priorita č.3 Starostlivosť o marginalizované skupiny obyvateľov:	Depistáž-nadväzovanie kontaktov, poskytovanie sociálnej pomoci a vyhľadávanie osôb ohrozených sociálnym vylúčením (Rómovia, bezdomovci, patologickí hráči, alkoholici, drogovozávislé osoby)	osoby	1600	2011	1680	2013-2017

Priorita č.4 Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb:	- odborní zamestnanci poskytujúci sociálne služby	osoba	112	2011	116	2013- 2017
	- Program supervízie	osoba	0	2011	10	rok
	- účasť na workshopoch, trningoch, výcvikoch, školeniach	osoba	6	2011	10	rok

V Michalovciach, dňa 26.10.2012

Viliam Zahorčák
primátor Mesta Michalovce

